

Motion till riksdagen 2025/26:4186

av Janine Alm Ericson m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:255 Stickprovsinsamling av uppgifter om hushållens skulder

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att statistikinsamlingen även ska omfatta uppgifter om hushållens tillgångar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen föreslår att Statistiska centralbyråns mikrosimuleringsmodell Fasit ska utökas med uppgifter om hushållens skulder och skuldbetalningar. Miljöpartiet välkomnar att regeringen tar steg för att förbättra kunskapen om hushållens skuldsättning. Det är viktigt att kunna analysera hur hushåll påverkas av exempelvis räntehöjningar, inkomstbortfall och ökade levnadskostnader.

Kunskap behövs även om tillgångar

Men regeringens förslag är otillräckligt. Skulder är bara den ena sidan av hushållens balansräkning. För att förstå hushållens ekonomiska sårbarhet krävs också kunskap om deras tillgångar. Ett hushåll med stora lån men betydande finansiella buffertar befinner sig i en helt annan situation än ett hushåll med motsvarande skulder men utan sparande.

Flera tunga remissinstanser har framhållit just detta. Konjunkturinstitutet, Riksbanken, Riksdagsförvaltningen, Riksgäldskontoret, Statistiska centralbyrån och Uppsala universitet har på olika sätt pekat på att uppgifter om hushållens tillgångar behövs för att ge en rättvisande bild av hushållens ekonomiska motståndskraft. Regeringen väljer ändå att avgränsa insamlingen till skulder. Det riskerar att ge ett ofullständigt och delvis missvisande beslutsunderlag.

Kunskap om tillgångar är också nödvändig för att förstå och bekämpa ekonomisk ojämlikhet. Ojämlikhet handlar inte bara om inkomster, utan i hög grad om ägande, kapital och förmögenheter. Det är omöjligt att bekämpa ojämlikhet utan tillräcklig kunskap om hur ojämlikheten faktiskt ser ut. Om staten saknar grundläggande uppgifter om hur tillgångar och förmögenheter är fördelade blir det svårare att utforma, utvärdera och rikta ekonomisk politik.

Sverige behöver ett förmögenhetsregister

Miljöpartiet vill se en mer rättvis kapitalbeskattning. Skattesystemet måste vara rättvist och effektivt och riktas även mot dem med de allra största förmögenheterna. För att kunna utforma kapitalskatter på ett rättssäkert, effektivt och legitimt sätt krävs ett tillförlitligt underlag om stora förmögenheter. Ett modernt förmögenhetsregister är därför en central förutsättning för en seriös politik för ökad ekonomisk rättvisa.

Ett sådant register måste självklart utformas med starkt integritetsskydd och tydliga ändamål. Integritetsskydd och kunskap står inte i motsats till varandra. Ett modernt tillgångsregister behöver bättre kunskap om hushållens ekonomiska situation, samtidigt som enskildas uppgifter ska skyddas noggrant.

Regeringens proposition är ett steg i rätt riktning när det gäller skulder, men den stannar halvvägs. För att förstå hushållens ekonomi, analysera sårbarhet och bekämpa ojämlikhet behöver staten också samla kunskap om hushållens tillgångar och förmögenheter. Regeringen bör därför återkomma med förslag som kompletterar den föreslagna skuldinsamlingen med uppgifter om tillgångar och med förslag om ett modernt, rättssäkert och integritetssäkert förmögenhetsregister.

Janine Alm Ericson (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Mohamed Yassin (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Ulrika Westerlund (MP)